

Via lliure a la substitució policíaca

Mayor Oreja ha anat més lluny en tres mesos que el PSOE en catorze anys: els Mossos seran la policia a Catalunya com l'Ertzaintza al País Basc. Xavier Pomés, conseller de Governació, cuina una de les operacions més ambicioses de l'autogovern català.

Feia tot just cent dies que Xavier Pomés havia estat nomenat totalment per sorpresa conseller de Governació, en substitució de Maria Eugènia Cuenca. Corria el mes de maig de l'any passat, i els Mossos d'Esquadra ja s'havien desplegat totalment a la comarca d'Osona, en compliment de la primera fase de l'acord sobre el model policíac signat el 17 d'octubre del 94 per la Junta de Seguretat de Catalunya. Les notícies que arribaven d'Osona eren preocupants, perquè d'allà no s'havia mogut ni un policia ni un guàrdia civil. No hi havia substitució sinó superposició policíaca. Per la seva banda, el Partit Popular, aleshores en una crispada oposició, amenaçava de portar l'esmentat acord al Constitucional, i el denunciava políticament gairebé com si fos un atac a la sagrada unitat d'Espanya.

L'ambient era incert, i en el marc d'una llarga entrevista EL TEMPS preguntava al conseller:

—*Un govern del Partit Popular pot convertir els acords de la Junta de Seguretat en paper mullat?*

—Jo he parlat amb gent del PP de Catalunya, i en privat em diuen que no són desfavorables a aquest model de policia.

—*Però una cosa és el que digui el PP de Catalunya en privat i una altra el que digui el PP de Madrid, que és el que mana.*

—De partits populars n'hi ha molts. Ja veurem al final, si és que arriben a la responsabilitat de governar, com actuen. En qualsevol cas, això són hipòtesis. Jo treballa amb realitats. I continuo dient

que aquest model és irreversible.

Ha passat més d'un any, el PP, efectivament, ha arribat al poder i, realment no ha fet el que prometia. Per dos motius. El principal, perquè depèn de CiU tant o més que el PSOE la passada legislatura. El segon, perquè com deia Pomés "hi ha molts partits populars". I el partit popular que ha anat a parar al Ministeri d'Interior és, segu-

Hi ha diversos partits populars i el que ha arribat al Ministeri d'Interior, dirigit per Mayor Oreja, és el més seriós de tots els possibles.

rament, el més seriós de tots els possibles. Mayor Oreja, que al seu País Basc ha comprovat de molt prop el que és una policia autonòmica de debò, ha arribat molt més lluny en tres mesos que el PSOE en catorze anys i ha proclamat públicament dos principis de gran valor polític: primer, que el model policíac que s'està construint a Catalunya és igual al que en el seu moment es va realitzar a Euskadi; i segon, que en matèria de policia el cafè per a tots està descartat: a l'estat espanyol hi ha dues excep-

cions, que són el País Basc i Catalunya. Fa sis mesos, ni els més optimistes ho haurien imaginat.

I amb aquests compromisos a la cartera Xavier Pomés, com més va més consolidat en la Conselleria, ha començat a posar el fil a l'agulla. En primer lloc, ha exigít —i aconseguit— que la Junta de Seguretat de Catalunya, un òrgan que històricament només ha servit per posar bastons a les rodes, tingui un pes polític de primer nivell. El motiu, segons fonts de la Conselleria: si l'acord sobre el model de policia va ser signat a la Junta de Seguretat, és lògic que hi siguin presents els responsables polítics d'aquest acord. Així, en desapareix el governador civil de Barcelona i els representants de l'estat passen a ser la delegada del Govern a Catalunya, Julia García-Valdecasas, el secretari d'estat d'Interior, Ricardo Martí Fluixà, i el secretari general de la delegació del govern espanyol a Catalunya. Per la banda catalana, hi assistiran el secretari general de la Conselleria, Roger Lopachner, el director general de seguretat ciutadana, Xavier Martorell, i el mateix conseller.

La primera reunió de la Junta amb aquest nou esquema serà el mes de setembre i s'hi decidirà, amb tota probabilitat, quina serà, un cop culminada Girona, la pròxima circumscripció a veure el desplegament de substitució dels Mossos d'Esquadra. En aquest sentit Pomés ha dit a EL TEMPS que "a partir d'ara els desplegaments es decidiran amb dos anys d'avançament, per possibilitar una

planificació adequada i evitar problemes producte de les presses”.

Ni unitats adscrites, ni ingrés massiu. En un model de substitució, tot desplegament demana el corresponent replegament de les forces de seguretat. Aquest ha estat fins ara un dels punts febles de l’acord sobre el model català de policia de novembre del 94, ja que la Generalitat ha anat situant els mossos al territori i obrint comissaries sense saber quan i com la Guàrdia Civil i la policia es retirarien d’aquell territori. Segons Pomés, aquesta desinformació s’ha acabat “amb la creació d’un equip de treball amb representants del Ministeri i de la Conselleria per controlar el procés de replegament. La Generalitat sabrà com es retiraran les forces de seguretat de l’estat en aquelles comarques on nosaltres ens despleguem”. L’equip estarà format per dos experts de Governació, Àngel Abad i Iosu Gondra, i dos del Ministeri, Eladio Jareno i Joan Baptista Gené.

També s’han esvaït els dubtes que hi va haver la passada legislatura sobre una eventual entrada de molts membres de les forces de seguretat de l’estat al cos de Mossos d’Esquadra, com també els referents a la possibilitat que unitats concretes de la policia i la Guàrdia Civil passessin a dependre del govern català. “Això està totalment descartat --afirma Pomés--. Malgrat els rumors i les informacions interessades, en cap moment aquesta Conselleria es va plantejar un ingrés en massa d’agents procedents d’altres cossos a la policia de la Generalitat. Com que no ens ho vam plantejar mai, sobre això no hi ha cap canvi. El que sí que va estar en estudi fou l’adscripció a la Generalitat d’unitats de la policia i la Guàrdia Civil, però sempre com un pas transitori mentre no es produís la substitució. Això no passarà, ho hem descartat”.

Per justificar aquesta decisió, el conseller esgrimeix motius tècnics --“resultava molt complicat posar-ho en marxa i que funcionés”--

ARXIU / CARME PUERTOLAS

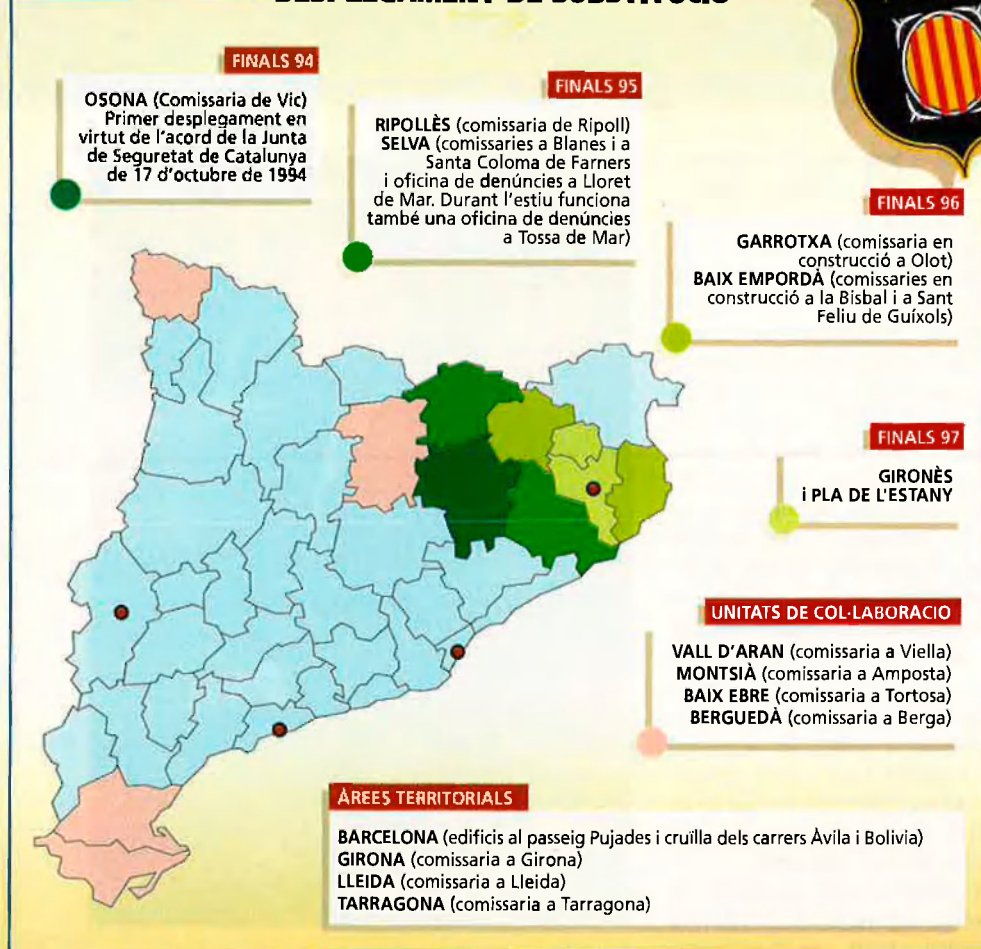
Dalt, dia de lliurament de diplomes als aspirants a mossos. Sota, el conseller de Governació, Xavier Pomés.

LA POLICIA DE LA GENERALITAT, EN XIFRES

ANYS	EFFECTIUS	EFEÇ. TOTALS
81-82	175	175
82-83	280	455
83-84	0	455
84-85	0	455
85-86	245	700
86-87	0	700
87-88	0	700
88-89	300	1.000
89-90	0	1.000
90-91	350	1.350
91-92	345	1.695
92-93	250	1.945
93-94	433	2.378
94-95	719	3.097
95-96	709	3.806

ANY	CAPORALS	SERGENTS	SOTSINSPECTOR	INSPECTORS	INTENDENT
82	18	8			
83	18	7			
84	36	13			
85	35	13			
86	67	24			
87	67	23			
88	65	21			
89	114	19			
90	119	19			
91	160	18			
92	126	40	8		
93	186	48	8		1
94	228	71	8		1
95	315	62	20		1
96	275	92	27	4	1

DESPLÉGAMENT DE SUBSTITUCIÓ

i polítics —"el govern de l'estat no ho veia bé, i a més nosaltres vam tenir en compte que simbòlicament era important que la Generalitat exercís el poder coercitiu a través d'un cos de policia propi".

Aquesta decisió implica per tant que si finalment la Generalitat assumeix les competències en matèria de trànsit i carreteres, les exercirà a través dels Mossos d'Esquadra i no de la Guàrdia Civil. Les negociacions sobre aquest punt començaran el gener de 1997 i es preveuen difícils, però fonts de Governació apunten que, si el govern espanyol té voluntat política de cedir aquestes competències, això és podria fer a través d'una llei orgànica de delegació de competències, una via prevista en l'article 150.1 de la Constitució espanyola.

Pomés dona també gairebé per solucionat el problema del finançament de la policia catalana que la Generalitat, amb una fórmula pactada amb l'anterior govern que la Generalitat considera "satisfactòria", tot i que resta negociar com es financen les inversions en infraestructura nova que exigeix tot procés de desplegament.

El front intern. Amb el vist-i-plau del govern espanyol a la butxaca i els canal de diàleg amb Madrid oberts, Governació afronta els reptes interns: aquells temes que no depenen de Madrid per materialitzar-se. En destaquen dos: dotar d'estabilitat l'Escola de Policia com a centre clau per a la bona marxa del desplegament, i definir quin és el paper que correspon a les policies locals en el model de seguretat que es dibuixa a Catalunya.

L'Escola de Policia de Mollet del Vallès arrossega una sèrie de problemes que tenen l'origen en la gestió del seu primer director, Jesús Rodés, i en la manca de perspectives que durant més de deu anys ha tingut el cos de Mossos d'Esquadra. Rodés va ser destituït per l'anterior consellera, Maria Eugènia Cuenca, que va nomenar per al càrrec una persona sense cap experiència en matèria policíaca, Francesc Falguera.

Amadeu Recassens. El nou director de l'Escola de Policia vol donar als mossos un "segell propi".

L'etapa Falguera, però, ha estat de transició: en quant els acords amb Madrid han estat lligats, Xavier Pomés ha buscat un perfil totalment oposat al de Falguera per dirigir l'Escola: l'escollit és Amadeu Recassens, un dels principals especialistes catalans en seguretat pública. Recassens, doctor en dret per la Universitat de Barcelona, ja havia treballat per a la Generalitat fa anys, però la darrera legislatura va formar part de l'equip de col·laboradors directes de Juan Alberto Belloch i Margarita Robles en el Ministeri de l'Interior. Ell va ser l'encarregat de redactar l'estudi-proposta sobre el model policíac espanyol, que està a punt de ser publicat i que molt possiblement serà aprofitat per Mayor Oreja per reformar definitivament el mapa policíac de l'estat.

Recassens, que malgrat el seu tarannà progressista tenia una oferta del PP per quedar-se al Ministeri, ha preferit tornar a Catalunya, segons ha declarat, "perquè el repte de formar els mossos d'esquadra i les policies locals en un moment tan important com és el del desplegament era molt atractiu".

El nou director de l'Escola s'ha

La Conselleria de Governació té dos reptes interns: dotar d'estabilitat l'Escola de Policia i definir el paper que correspon a les policies locals.

marcat un triple objectiu: "desenvolupar i potenciar els cursos", tant els dirigits a l'escala bàsica com "sobretot els destinats a formar comandaments"; "iniciar una recerca sobre el model català de policia", aprofundint en les seves característiques pròpies; i aconseguir "que la policia de Catalunya tingui uns elements que la caracteritzin i defineixin".

Respecte a aquesta darrera meta, Recassens pretén que els mossos "tinguin una cultura policíaca pròpia, a banda d'estar plenament inserits en la societat de què formen part. Que quan la gent vegi un mossos ja sàpiga com serà abans de dir-li res, i que pensi 'aquesta policia és la meva, forma

ANÀLISI

Voluntat política

No és cap secret que durant molts anys la qüestió de l'ordre públic no ha estat una prioritat per a Convergència i Unió. Les proves d'aquest desinterès són múltiples, n'hi ha prou amb consultar les hemeroteques o, sense anar més lluny, alguns dels gràfics que acompanyen aquest reportatge. Es pot dir, usant el llenguatge del president Pujol, que el tema mossos "no tocava".

Durant els anys de semioblit, la flama del model català de policia, l'ha mantinguda encesa poca gent: algun sindicat dels mossos —especialment la Unió de Policia de Catalunya, i uns quants franc-tiradors, entre els quals destaca l'ex-director general de Seguretat Ciutadana, Miquel Sellarès.

La cosa va començar a canviar la legislatura passada, quan CiU va incloure en el paquet de l'anomenat "tomb autonòmic" la necessitat de definir d'una vegada el model de policia de Catalunya. El govern del PSOE, forçat per les circumstàncies, va obrir la mà i s'arribà a la signatura d'un acord històric. La qüestió, però, era que per primera vegada el model de policia entrava en l'agenda del nacionalisme majoritari, amb expressions fins aleshores desconegudes, com "substitució" o "replegament de les forces de seguretat de l'estat".

Aquell bon senyal està totalment confirmat. Segurament es pot discutir com es fa el desplegament, si els mossos tenen una formació adequada o no, i desenes de qüestions tècniques més. Però el que no es pot discutir és que existeix, de debò, voluntat política per tirar endavant un model policíac català de substitució, equivalent al basc. **E. V.**

part de la meua societat i treballa per mi". I afegeix: "igual que la cultura periodística de Barcelona no té res a veure amb la de Madrid, els mossos han de tenir un segell propi que els identifiqui respecte als altres cossos de seguretat".

A banda de l'escola, el segon gran repte intern és, dèiem, definir el paper de les policies locals en el mapa policíac català. Aquest no és un tema fàcil perquè s'hi barregen lluites polítiques, diferents interpretacions del concepte d'autonomia local, etc. Governació confia a poder arribar a un acord amb el poder municipal, però tot apunta que no serà fàcil.

Eduard Voltas